

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 41/03-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. septembra 2003 v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Daniela Švábyho prerokoval prijatú sťažnosť JUDr. Ľ. L., bytom B., zastúpeného advokátkou JUDr. E. L., B., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 26 P 9/00 a takto

r o z h o d o l :

Základné právo JUDr. Ľ. L. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 26 P 9/00 **p o r u š e n é n e b o l o .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. februára 2003 doručená sťažnosť JUDr. Ľ. L., bytom B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného

advokátkou JUDr. E. Ľ., B., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní o úpravu styku otca s maloletým dieťaťom vedenom pod sp. zn. 26 P 9/00.

Sťažovateľ žiadal vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1 200 000 Sk a náhradu trov konania za právnu pomoc vo výške 10 % z tejto sumy, t. j. 120 000 Sk.

Z podania vyplýva, že sťažovateľ podal 18. januára 2000 na okresnom súde návrh na úpravu styku otca s maloletým dieťaťom a aj napriek sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle príslušných ustanovení zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov k náprave nedošlo a vo veci nie je ešte doteraz na okresnom súde rozhodnuté. Sťažovateľ je toho názoru, že v konaní dochádza k zbytočným prietahom.

Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 41/03-7 z 26. februára 2003 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predmetnú sťažnosť na ďalšie konanie.

V rámci prípravy ústneho pojednávania sa na základe žiadosti ústavného súdu k opodstatnenosti prijatej sťažnosti vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom, vyjadrením č. Spr. 3146/2003 z 12. mája 2003 a sťažovateľ, zastúpený svojou právnou zástupkyňou, stanoviskom z 19. júna 2003.

Okresný súd vo vyjadrení podal chronologickú faktografiu svojich úkonov v predmetnej veci a k opodstatnenosti prijatej sťažnosti konštatoval, že „...nakoľko úkony sudkyne sú vykonávané v primeraných lehotách...“, sťažnosť sťažovateľa nepovažuje „za dôvodnú“.

Okresný súd je toho názoru, že: „Nečinnosť, pokiaľ sa dá v určitom štádiu konštatovať, je spojená s posudzovaním odbornej otázky, ktorá nesúvisí s činnosťou sudkyne, ale ako odborné posúdenie je nevyhnutné k rozhodnutiu vo veci samej...

Za stagnáciu v konaní možno považovať obdobie, kedy poverení znalci vo veci nečinili úkony smerujúci k podaniu znaleckého posudku. Dôvody, pre ktoré znalci vo veci nekonali, sú rôzneho charakteru: zdravotné dôvody, dôvody subjektívneho charakteru majúce za následok vylúčenie znalca, nespôsobilosť znalca z dôvodu veku, a neúplný znalecký posudok. Príčiny výmeny znalcov objektívne nemohli byť sudkyňi známe, pričom po identifikácii dôvodov, ktoré bránili znalcom v podaní znaleckého posudku sudkyňa reagovala bezodkladne.“

Ďalšími skutočnosťami, ktoré podľa názoru okresného súdu treba posudzovať ako okolnosti majúce priamy vplyv na dĺžku konania a ktoré sťažujú prejednanie veci, sú: „...postoje účastníkov konania vo vzťahu k sebe samým ale i vo vzťahu k súdu; neospravedlnená či ospravedlnená neúčast' na pojednávaní, kedy sudkyňa objektívne musela vytýčiť ďalšie pojednávania z dôvodu vykonania nevyhnutného dôkazu, vznášanie neodôvodnených námietok voči osobám zúčastneným na konaní, o ktorých bolo potrebné rozhodnúť vzhľadom na to, že ich vyjadrenie je nevyhnutným dôkazom v konaní, podávanie odvolaní voči rozhodnutiam procesného charakteru, ktoré však musia byť spoločne so spisom predmetom odvolacieho konania na súde druhej inštancie. Rodičia maloletého nespolupracujú v súdom požadovanom rozsahu, čím neprispievajú k bezpriet'ahovému a účinnému prejednaniu veci.“

Právna zástupkyňa sťažovateľa vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu potvrdila názor sťažovateľa („zotrvávame na našej sťažnosti“), že okresný súd „...nekoná vo veci tak, aby rozhodol na prvom pojednávaní (§ 114 ods. 1 OSP). Jeho úkony sú nesústredené, nepripravené a nie v súlade so znením príslušných ustanovení OSP (napr. § 101 ods. 2 OSP ap.)“.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát predmetnú sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich právnych zástupcov a verejnosti len na základe písomne podaných stanovísk účastníkov a obsahu dotknutého súdneho spisu.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu sp. zn. 26 P 9/00 ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Návrhom proti matke dieťaťa (ďalej aj „odporkyňa“) doručeným okresnému súdu 18. januára 2000 sa sťažovateľ domáhal úpravy styku so svojim maloletým dieťaťom E.

Po vykonaní prípravných úkonov (zaslanie návrhu odporkyňi, ustanovenie opatrovníka pre maloletého) vytýčil okresný súd 13. marca 2000 termín prvého pojednávania na 4. máj 2000. Na tomto pojednávaní konanom za prítomnosti sťažovateľa, matky dieťaťa a jej právneho zástupcu a kolízneho opatrovníka boli vypočutí účastníci konania k predmetu sporu. Pojednávanie bolo odročené na 6. jún 2000 za účelom zistenia, v akom prostredí je vykonávaná výchova dieťaťa, a predloženia avizovaného návrhu matky dieťaťa na zákaz styku sťažovateľa s dieťaťom. Dňa 16. mája 2000 bol stanovený termín pojednávania preložený na 15. jún 2000. Odporkyňa predložila 24. mája 2000 návrh na zákaz styku sťažovateľa s maloletým. Okresná prokuratúra Bratislava III oznámila 26. mája 2000, že vstupuje do konania.

Odporkyňa 2. júna 2000 ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní a súhlasila s pojednávaním v jej neprítomnosti.

Na pojednávani konanom 15. júna 2000 za prítomnosti sťažovateľa, právneho zástupcu matky dieťaťa, kolízneho opatrovníka a okresného prokurátora okresný súd spojil konania o úprave styku rodiča s maloletým dieťaťom s konaním o zákaze styku na spoločné konanie. Bol vypočutý sťažovateľ a kolízny opatrovník, ktorý uviedol, že odporkyňa mu neumožnila uskutočniť pohovor s dieťaťom. Za účelom výsluchu odporkyne a vykonania šetrenia kolíznym opatrovníkom bol termín pojednávania odročený na 13. júl 2000. Toto pojednávanie (neprítomná matka dieťaťa a jej právny zástupca) bolo odročené na 17. august 2000 z dôvodu zabezpečenia účasti matky dieťaťa pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty.

Na pojednávani konanom 17. augusta 2000 (neprítomná odporkyňa, neospravedlnila svoju neúčast') sa k predmetu sporu vyjadrili sťažovateľ a právny zástupca odporkyne. Odporkyni bola uložená poriadková pokuta vo výške 4 000 Sk. Pojednávanie bolo odročené na 5. október 2000 s tým, že predvolanie odporkyne bude doručené prostredníctvom Obvodného oddelenia Policajného zboru Senec.

Uznesenie o uložení poriadkovej pokuty napadla odporkyňa 31. augusta 2000 odvolaním.

Dňa 11. septembra 2000 polícia oznámila, že viacnásobný pokus o doručenie zásielky odporkyni bol neúspešný (na adrese bydliska odporkyne nikto neotvoril dvere).

Dňa 12. septembra 2000 bolo zaslané predvolanie odporkyni na pojednávanie (doručené 18. septembra 2000).

Na pojednávani konanom 5. októbra 2000 (za prítomnosti sťažovateľa, matky dieťaťa a jej právneho zástupcu, kolízneho opatrovníka a okresného prokurátora) bol uskutočnený výsluch odporkyne a bolo prednesené vyjadrenie kolízneho opatrovníka k prešetreniu rodinných pomerov (sú dobré na výchovu maloletého dieťaťa), ktorý navrhol ustanoviť na vykonanie znaleckého dokazovania znalca z odboru klinickej psychológie detí. Okresný súd nariadil znalecké dokazovanie, ustanovil znalkyňu PhDr. S. N. z B. (ďalej aj

„znalec č. 1“) a uložil účastníkom zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania (uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania nadobudlo právoplatnosť 16. októbra 2000).

Dňa 3. novembra 2000 vydala zákonná sudkyňa úpravu smerujúcu k vymáhaniu preddavkov na trovy znaleckého dokazovania od otca dieťaťa (sťažovateľa), ktorý nezložil uvedený preddavok. Z vyjadrenia predsedu okresného súdu vyplýva, že tento preddavok zložil sťažovateľ 21. júna 2001.

Dňa 6. apríla 2001 znalec č. 1 ospravedlnil nevykonanie znaleckého dokazovania z dôvodu svojej choroby a žiadal určiť iného znalca.

Uznesením zo 17. apríla 2001 bola na vypracovanie znaleckého posudku ustanovená PhDr. E. B. z B. (ďalej len „znalec č. 2“).

Znalec č. 2 okresnému súdu 2. júla 2001 oznámil, že „pre subjektívne prekážky“ nemôže vykonať znalecké dokazovanie. Po výzvach okresného súdu zo 17. júla 2001 znalec č. 2 konkretizoval dôvody – oznámil svoju zaujatosť voči účastníkom konania.

Uznesením z 1. augusta 2001 bol ustanovený na vykonanie znaleckého dokazovania doc. PhDr. G. D., CSc. (ďalej len „znalec č. 3“). Tento znalec 12. septembra 2001 oznámil okresnému súdu, že znalecký posudok nevypracuje, lebo už nevykonáva funkciu súdneho znalca. Z úradného záznamu zákonnej sudkyne zo 16. októbra 2001 vyplýva, že menovaný je v aktuálnom zozname znalcov zapísaný na strane č. 42. Uvedené potvrdila aj predsedníčka Krajského súdu v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) 22. októbra 2001 v odpovedi Spr. 3102/2001 na výzvu okresného súdu.

Matka dieťaťa 27. augusta 2001 oznámila okresnému súdu, že sťažovateľ bol právoplatným rozsudkom Okresného súdu Bratislava III uznaný za vinného z trestného činu ublíženia na zdraví.

Uznesením z 12. novembra 2001 bol ustanovený na vypracovanie znaleckého posudku PhDr. Ľ. J. z P. (ďalej len „znalec č. 4“; uznesenie doručené 17. decembra 2001).

Okresný súd 22. marca 2002 vyzval znalca č. 4 na predloženie znaleckého posudku.

Znalec č. 4 dňa 9. apríla 2002 predložil okresnému súdu znalecký posudok č. 2/2002, v ktorom neodporúčal vzhľadom na zdravotný stav sťažovateľa jeho styk s maloletým (navrhol nové zhodnotenie stavu po vykonaní protialkohollickej liečby sťažovateľa).

Odporkyňa listom z 25. apríla 2002 informovala okresný súd o konflikte so sťažovateľom.

Uznesenie o určení výšky odmeny pre znalca z 12. apríla 2002 napadol sťažovateľ odvolaním z 29. apríla 2002. O odvolaní predloženom krajskému súdu 15. mája 2002 bolo rozhodnuté 5. augusta 2002 (potvrdením prvostupňového rozhodnutia).

Okresný súd 27. septembra 2002 vytýčil termín pojednávania na 12. november 2002. Na tomto pojednávaní konanom za prítomnosti sťažovateľa, matky dieťaťa, kolízneho opatrovníka, okresného prokurátora a znalca č. 4 bol vypočutý znalec. Po konfrontácii so znalcom namietal sťažovateľ jeho zaujatosť. Pojednávanie bolo odročené na neurčito z dôvodu rozhodnutia o tejto námietke.

Dňa 12. decembra 2002 žiadal okresný súd znalca o zodpovedanie otázok týkajúcich sa jeho eventuálnej zaujatosti (zistovanie skutočností, pre ktoré by mohol byť vylúčený). V uvedený deň vyžiadal okresný súd výpis z registra trestov sťažovateľa a správu o zdravotnom stave maloletého.

Uznesením z 19. decembra 2002 okresný súd určil odmenu znalcovi (v spojitosti s účasťou na pojednávaní). Odporkyňa 30. decembra 2002 oznámila (čestné prehlásenie) okresnému súdu, že maloletý je zdravý a kvôli sťažovateľovi nechcela oznámiť meno ošetrojúceho lekára.

Znalec č. 4 sa vyjadril 31. decembra 2002 k námietke zaujatosti (oznámil, že odporkyňu nepozná a videl ju len dvakrát v živote, a to pri znaleckom dokazovaní a na pojednávaní).

Sťažovateľ 15. januára 2003 napadol uznesenie o znalečnom odvolaní.

Okresný súd uznesením z 27. januára 2003 rozhodol, že znalec č. 4 nie je vylúčený z vykonania úkonov znalca.

Sťažovateľ sa 12. februára 2003 vyjadril k listu odporkyne z 25. apríla 2002, k znaleckému posudku, k výpovedi znalca č. 4 a k jeho osobe. Namietal tiež zaujatosť kolízneho opatrovníka.

Dňa 15. februára 2003 bol súdny spis predložený krajskému súdu za účelom rozhodnutia o odvolaní sťažovateľa proti uzneseniu o odmene znalca.

Sťažovateľ 17. februára 2003 napadol uznesenie o nevylúčení znalca č. 4 odvolaním. Vec bola 21. februára 2003 predložená krajskému súdu.

Odporkyňa podala 25. marca 2003 návrh na vydanie predbežného opatrenia na zdržanie sa styku sťažovateľa s maloletým.

Okresný súd 27. marca 2003 žiadal krajský súd o vrátenie súdneho spisu, aby mohol rozhodnúť o návrhu na vydanie predbežného opatrenia.

Krajský súd 6. mája 2003 vrátil okresnému súdu predmetný súdny spis spolu s uznesením (č. k. 9 CoP 10/03-162, 9 CoP 9/03-162 z 24. marca 2003), ktorým potvrdil napadnuté prvostupňové rozhodnutia (o znalečnom a o nevylúčení znalca č. 4).

Dňa 7. mája 2003 vypracoval okresný súd uznesenie o doplnení znaleckého dokazovania (šesť otázok pre znalca č. 4) a uznesenie o zamietnutí návrhu odporkyne na vydanie predbežného opatrenia. V uvedený deň požiadal kolízneho opatrovníka o urgentné prešetrenie rodinných pomerov u maloletého, požiadal matku dieťaťa o predloženie správy o zdravotnom stave maloletého (pod hrozbou pokuty) a vyžiadal stanovisko Krajského úradu Bratislava k námietke sťažovateľa o zaujatosti kolízneho opatrovníka.

Uznesením z 12. mája 2003 okresný súd ustanovil maloletému kolízneho opatrovníka na konanie o návrhu na vydanie predbežného opatrenia. V uvedený deň poslal súdny spis sp. zn. 26 P 9/00 ústavnému súdu (doručený 19. mája 2003).

V súdnom spise na č. 1. 157 sa nachádza odpoveď Krajského súdu v Bratislave č. Spr. 2178/01 z 24. septembra 2001 na sťažnosť sťažovateľa proti vybaveniu jeho sťažnosti okresným súdom na prietahy v konaní vedenom pod sp. zn. 26 P 9/00 (túto odpoveď krajského súdu pripojil sťažovateľ ako prílohu k svojej sťažnosti podanej ústavnému súdu). Krajský súd konštatoval, že „... zákonná sudkyňa ... od začiatku nápadu vecí konala plynule ...“. Podľa názoru krajského súdu možno zákonnej sudkyňi „... vytknúť určitú nečinnosť ...“ a to v prípade neurgovania znalkyne PhDr. S. N. (znalec č. 1) na predloženie znaleckého posudku (uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania nadobudlo právoplatnosť 16. októbra 2000 a menovaná znalkyňa až 4. apríla 2001 požiadala o zrušenie uznesenia, ktorým jej bolo uložené vypracovanie posudku).

III.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 26 P 9/00 porušil jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej

zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec (...) prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. II. ÚS 79/97, I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre s'ťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01). V týchto veciach ústavný súd totiž prihliada aj na vyššie uvedený účel tohto základného práva (I. ÚS 27/02).

1. Pokiaľ ide o kritérium „zložitosti veci“, ústavný súd aj v predmetnom prípade bral do úvahy skutkový stav veci a platnú právnu úpravu relevantnú pre rozhodnutie, ako aj právnu povahu (charakter) veci.

Predmetom konania na okresnom súde vo veci vedenej pod sp. zn. 26 P 9/00 je rozhodovanie o úprave styku otca s maloletým dieťaťom, ktoré je zároveň spojené s návrhom matky na vyslovenie zákazu styku s dieťaťom. Ústavný súd v okolnostiach danej veci považuje predmetnú vec za zložitú.

2. Pokiaľ ide o správanie s'ťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd zistil skutočnosti, ktoré je potrebné zohľadniť na jeho ťarchu pri posudzovaní, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k priet'ahom. V tejto súvislosti ústavný súd konštatoval

opakovane neúspešné napádanie stanovenej výšky znalečného sťažovateľom, ako aj neúspešné namietanie predpojatosti znalca č. 4, čo spôsobilo neúčelné predĺženie konania o 9 mesiacov (od 29. apríla 2002 do 5. augusta 2002, od 12. novembra 2002 do 6. mája 2003), pričom do tejto doby nie je ešte zahrnuté neukončené konanie o námietke sťažovateľa o predpojatosti kolízneho opatrovníka z 12. februára 2003. Okrem toho ústavný súd vzal do úvahy aj oneskorené zaplatenie preddavku na znalecké dokazovanie (pozri II. časť tohto rozhodnutia).

V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že využívanie procesných prostriedkov sťažovateľom ako účastníkom konania, ktoré mali za následok spomalenie postupu súdu v konaní, nemožno pripísať na ťarchu tohto súdu.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v posudzovanej veci, a to nielen z hľadiska sťažovateľom uvádzaných dôvodov, ale aj z hľadiska celkového priebehu posudzovaného súdneho konania.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti, okrem uvedenia celkovej doby trvania sporu (konania o jeho návrhu) a označenia ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ktoré mali byť podľa jeho tvrdenia postupom okresného súdu porušené a spôsobili neefektívnosť konania, neohraničil časové úseky, v ktorých malo dôjsť ku zbytočným priet'ahom v konaní, a ani nekonkretizoval, v čom (akej činnosti, resp. nečinnosti) spočíval protiústavný postup okresného súdu, ktorý mal v konečnom dôsledku spôsobiť ním namietané porušenie označeného základného práva. V stanovisku k vyjadreniu okresného súdu k vecnej stránke jeho sťažnosti sťažovateľ reagoval na argument obrany okresného súdu a ako príčinu priet'ahov uviedol doručovanie odvolania sťažovateľa o priznaní znalečného kolíznemu opatrovníkovi a okresnému prokurátorovi, neefektívny postup okresného súdu pri zabezpečovaní znaleckého dokazovania a účasti odporkyne na pojednávaniach.

Z uvedených dôvodov ústavný súd pri posudzovaní postupu okresného súdu v sťažnosťou napadnutom konaní vychádzal najmä zo súdneho spisu sp. zn. 26 P 9/00 a predložených stanovísk okresného súdu a krajského súdu.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že z vyššie uvedeného chronologického prehľadu úkonov okresného súdu (časť II tohto rozhodnutia) nevyplývajú také obdobia nečinnosti, ktoré by automaticky odôvodňovali záver o namietanom porušovaní práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Zákonná sudkyňa vo veci od nápadu veci plynulo konala, zisťovala skutočnosti relevantné pre rozhodnutia vo veci samej a spôsobom ustanoveným procesnými predpismi zabezpečovala účasť matky dieťaťa na pojednávaniach (doručovanie predvolania políciou, hrozba pokutou a jej uložením).

Táto aktivita okresného súdu bola v danej veci (úprava styku sťažovateľa s maloletým dieťaťom) dôležitá najmä z dôvodu, že zo správania matky maloletého dieťaťa v počiatočnom štádiu konania až do pojednávania 5. októbra 2000 nemožno vylúčiť jej snahu o predĺžovanie konania, ktorej sa súd musí vždy usilovať zabrániť prijímaním účinných opatrení. Vyplýva to z toho, že byť spolu je pre rodiča dieťaťa základným prvkom rodinného života, aj keď sa vzťahy medzi rodičmi prerušili, a že postup súdu, ktorý im v tom bráni, môže byť posúdený ako zásah do práva chráneného napr. v čl. 19 ods. 2 ústavy.

Zároveň ústavný súd konštatuje, že na celkovej dĺžke konania sa významnou mierou podieľali problémy s vypracovaním znaleckého posudku (od 16. októbra 2000 – ustanovenie znalca č. 1 do 9. apríla 2002 – predloženie znaleckého posudku znalcom č. 4), a to v celkovej dĺžke skoro 18 mesiacov. Podľa názoru ústavného súdu dôvody, ktoré ustanovení znalci č. 1 až č. 3 uvádzali ako prekážky brániace im vykonať znalecké dokazovania a vypracovať znalecký posudok (dlhodobé ochorenie, predpojatosť voči účastníkom konania, vysoký vek), nebolo možné pred ich ustanovením predpokladať. Možno preto uzavrieť, že predĺženie priebehu konania z vyššie uvedeného dôvodu nevzniklo (nebolo spôsobené) nečinnosťou okresného súdu, ale objektívnymi skutočnosťami, s ktorými sa okresný súd v priebehu konania promptne vysporiadal. Taktiež nedostatky v kvalite posudku znalca č. 4 po pripomienkach sťažovateľa k nemu (12. februára 2003) riešil okresný súd nariadením doplnenia znaleckého dokazovania (daním konkrétnych otázok znalcovi v upresnení vypracovanom 7. mája 2003) v primeranej lehote, ktorej dĺžka bola limitovaná súčasne na krajskom súde prebiehajúcim konaním

o odvolaniach sťažovateľa proti výške znalečného a o nevyhlásení znalca (od 21. februára 2003 do 6. mája 2003).

Na týchto ťažkostiach sa čiastočne podieľal aj sťažovateľ napr. oneskoreným zložením preddavku na znalecké dokazovanie (pozri bod 2 tejto časti rozhodnutia).

V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že obdobie od 16. októbra 2000 (právoplatnosť a vykonateľnosť uznesenia o ustanovení znalca č. 1) do 6. apríla 2001, keď znalec č. 1 ospravedlnil z dôvodu svojej choroby nevykonanie znaleckého dokazovania a žiadal určiť iného znalca, resp. do 17. apríla 2001 (uznesenie o ustanovení znalca č. 2), teda obdobie v trvaní vyše piatich mesiacov, krajský súd v už vyššie citovanej odpovedi sťažovateľovi kvalifikoval ako „určitú nečinnosť“ sudkyne vo vzťahu k znalcovi, neposúdil ho však ako zbytočný prieťah v konaní, ktoré podľa jeho názoru prebiehalo plynulo. Po odpočítaní štyridsiatich dní, ktoré zákonná sudkyňa stanovila na vypracovanie a doručenie znaleckého posudku okresnému súdu, nepovažuje ústavný súd predmetnú nečinnosť (neurgovanie posudku) okresného súdu za takú závažnú skutočnosť, ktorá by bola dôvodom jej kvalifikovania ako zbytočného prieťahu v konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa názoru ústavného súdu nemožno toto obdobie posudzovať vytrhnute (samostatne) z celkového priebehu konania a s ohľadom na vyššie uvedené konkrétne okolnosti prípadu (zložitosť veci a správanie sťažovateľa) a účel označeného základného práva považovať postup okresného súdu za porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov. Ani tento úsek konania nie je podľa názoru ústavného súdu takou dobou, ktorá by odôvodňovala z hľadiska komplexného posúdenia danej veci záver o neprimeranosti jej trvania, resp. o kvalifikovaní konania okresného súdu ako takého konania, ktorého dôsledkom by boli zbytočné prieťahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Keďže v uvedenom prípade ústavný súd vyslovil, že základné právo, ktorého porušenie sťažovateľ namietal, porušené nebolo, ďalšími jeho návrhmi sa pri svojom rozhodovaní nezaoberal.

Z vyššie uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. septembra 2003